

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE OKUŽB Z NOVIM KORONAVIRUSOM SARS-CoV-2 PRI ČIŠČENJU AVTOMOBILOV V AVTOPRALNICAH

14. 12. 2020

Poleg ustaljene dobre higienske prakse, ki velja za posamezne storitve, je za preprečevanje širjenja okužbe z novim koronavirusom potrebno upoštevati še dodatne ukrepe, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je preko izločkov iz dihal med ljudmi ki so tesno skupaj oziroma preko onesnaženih rok.

Prenosi so posebej pogosti v zaprtih, prenatrpanih in neustrezno prezračevanih prostorih.

Upoštevajmo priporočila glede **medosebne razdalje, nošenja maske in higiene kašlja**.

Priporočena medosebna razdalja zaradi virusa, ki se izloča s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem ..., je vsaj 1,5 oz. 2 metra. V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Roke vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju. Z onesnaženimi rokami prenašamo povzročitelje okužbe nase in na druge osebe ter predmete, ki se jih dotikamo (npr. kljuge, ročaji, držaji, delovni pripomočki, denar, ipd.).

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov bomo zmanjšali možnost za okužbo in s tem ščitili sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov mora odgovornost prevzeti vsak posameznik.

Splošni ukrepi, ki jih morajo upoštevati zaposleni in stranke:

- Svetujemo upoštevanje vseh splošnih ukrepov za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom, navedenih na: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2-v-obdobju-sproscanja-ukrepov>.
- Priporočamo, da na vidnem mestu izobesite gradiva o umivanju in razkuževanju rok, higieni kašlja ter pravilni namestitvi mask.
- Zaposleni in stranke morajo biti zdravi, brez enega ali več naštetih simptomov kot so povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememba vonja

- in/ali okusa, neobičajna utrujenost, vnetje očesnih veznic tako v blagi kot v težji obliki..
- Pogosto naj si umivajo roke z vodo in milom, oziroma jih razkužujejo (npr. z razkužilom na osnovi 60-80 % alkohola).
  - Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene.
  - Upoštevajo naj higieno kihanja in kašlja.
  - Zaposleni in stranke nosijo maske in so dobro seznanjeni s pravilnim načinom nošenja in snemanja mask. Masko mora segati od korena nosu do pod brado, med nošenjem se je ne dotikajo. Masko je treba zamenjati na dve do tri ure oziroma prej, če se zmoči. Pred in po uporabi maske si je treba temeljito umiti ali razkužiti roke. Več dostopno na: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lectorirano.pdf
  - Čim manj naj se dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno potrebno.
  - Starejši in bolniki s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi z večjim tveganjem za težji potek bolezni morajo še posebej upoštevati preventivne ukrepe in se dodatno zaščititi. Svetujemo, da te osebe razmislijo o nujnosti obiska.
  - Priporočamo brezstično plačevanje.

Ukrepi, ki jih morajo upoštevati izvajalci storitev – zaposleni:

- Organizacija dela naj bo prilagojena tako, da se zmanjša tveganje za prenos okužbe:
  - omejitev števila hkrati prisotnih strank v prostoru, skladno z veljavnimi odloki;
  - organizacija dela v turnusu, tako, da je hkrati prisotnih le toliko delavcev, kot je nujno potrebno, oziroma je organizacija posameznih postopkov prilagojena, skladno s priporočili, ki jih izda pooblaščen zdravnik specialist medicine dela;
  - po možnosti naročanje strank po telefonu, da je ob prihodu neposreden stik stranke in zaposlenega minimalen in čim krajši; ob naročanju opozoriti stranke, naj v avtopralnico pridejo same.
  - spodbujamo uporabo elektronske pošte, spletnih vprašalnikov, aplikacij, platform, ter telefona za zmanjšanje stikov med strankami in zaposlenimi.
- Med strankam, ki čakajo pred avtopralnico (če ne čakajo v avtomobilih), oziroma na blagajni (če se ne plačajo iz avtomobila), naj bo razdalja 2 metra.
- Če 2 metra razdalje ni možno upoštevati, svetujemo omejevanje izvajanja storitev – naj se opere / posuši samo zunanost vozil.
- Za zmanjševanje možnosti prenosa okužbe je pomembno, da je v prostoru hkrati čim manj ljudi. Več ljudi, kot se hkrati nahaja v prostoru, večje je namreč tveganje za prenos okužbe. Poleg števila oseb v prostoru je pomembna tudi površina prostora na posamezno osebo, višina stropa, učinkovitost prezračevanja, čas zadrževanja oseb v prostoru itd. Glede površine prostora na posamezno stranko upoštevajte določila veljavnih odlokov oziroma sklepov sej Vlade RS. Če je površina prostora manjša, kot jo zahteva odlok za eno stranko, je v prostoru lahko samo ena stranka.
- V prostoru mora biti zagotovljena možnost umivanja in razkuževanja rok za zaposlene ter razkuževanja rok za stranke.
- Podajalniki razkužila naj bodo nameščeni na vhodu na način, da jih je možno doseči

tudi iz invalidskega vozička.

- Zaposleni naj nadzirajo, da si stranke ob vstopu razkužijo roke in nosijo maske. Nadzirajo naj razdaljo med osebami, ki naj bo 2 metra.
- Obvestila o zaščitnih ukrepih v obliki plakatov, infografik ipd. naj bodo razobešena na več mestih.
- Zaposleni naj si pogosto umivajo ali razkužujejo roke (npr. po uporabi telefona, računalnika, blagajne, denarja, žetonov...).
- Redno naj razkužujejo naprave za vnos PIN števil in druge površine in predmete, ki prihajajo v stik s strankami ob opravljanju storitev, vključno z zaščitnimi zasloni.
- Pri delu avtopralnice je treba upoštevati splošne higienske ukrepe. Zaposleni naj si pred prevzemom in po izročitvi katerikoli predmetov stranki umije ali razkuži roke. Predmeti, ki jih po zaključku del izroči stranki, morajo biti ustrezno očiščeni oziroma razkuženi.
- V vseh prostorih avtopralnice naj se izvaja poostren skrb za vzdrževanje čistoče v prostoru in smiselno uporabi navodila za čiščenje in razkuževanje: Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19, dostopno na: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>
- Zaprte prostore v avtopralnici je potrebno redno in učinkovito zračiti. V primeru mehanskega prezračevanja naj se zrak izmenja le s svežim zunanjim zrakom, brez recirkulacije (kroženja) zraka. Svetujemo upoštevanje Navodil za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
- Pri blagajnah (kjer sedi blagajničar) naj se za zaščito zaposlenih namestijo zaščitni zasloni iz pleksi stekla.
- Po izvršenem plačilu storitve naj se razkužijo površine, ki so se jih zaposleni dotikali (npr. blagajniški pult, tipke terminala POS).

Navedena priporočila se nanašajo na preprečevanje prenosa in širjenja virusa SARS-CoV2. Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Specifični higienski ukrepi v avtopralnicah

1. V avtomatski pralnici naj pred pranjem stranke same odvijejo anteno, jo pospravijo v avtomobil in jo po čiščenju privijejo nazaj.
2. Žetoni za sesanje, ki jih prejmejo stranke, naj bodo razkuženi. Razkuženi žetoni naj se shranjujejo ločeno od nerazkuženih. Po prijemanju žetonov naj si stranke razkužijo roke.
3. V času epidemije odsvetujemo razdeljevanje osvežilcev zraka v plastičnih zavojčkih.
4. Zaposleni naj večkrat dnevno razkužijo površine žetonomatov in avtomatov za izbiro programov pranja pri samopostrežnih avtopralnicah, ki se jih dotikajo stranke (različne tipke za izbiro, zaščitne pokrove...).

5. Večkrat dnevno naj razkužijo tudi držala samopostrežnih sesalnikov in tipko za vračanje žetonov, ali strankam ponudijo plastične rokavice za enkratno uporabo, ki se jih po uporabi zavrže.

6. Pred čiščenjem notranjosti avtomobila, naj si zaposleni razkuži roke, oziroma uporabi rokavice za enkratno uporabo in dobro prezrači vozilo. Po čiščenju notranjosti avtomobila naj pred vračilom avtomobila stranki razkuži površine, ki se jih je dotikal, in dobro prezrači vozilo.

Reference

Coronavirus (COVID-19) – Guidance for hand car washes (UK)
http://www.hull.gov.uk/sites/hull/files/media/COVID-19_Hand_car%20%283%29.pdf

CAR WASH GUIDANCE – COVID 19 Pasadena:
https://www.cityofpasadena.net/public-health/wp-content/uploads/sites/32/Car-Wash-Guidance_COVID-19.pdf?v=1602806400055

Priporočila za izvajanje dejavnosti (COVID 19). Dostopno s spletne strani NIJZ. Dostop 7.12.2020 <https://www.nijz.si/sl/sproscanje-ukrepov-covid-19>